

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כ"א אב תשס"ט

פרשה:
ראה

כותרת:
מהי דעת היהדות על אכילת בשר...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת ראה

מהי דעת היהדות על אכילת בשר...

בפרשתנו התורה מגדירה היטב מה מותר ומה אסור באכילה. באופן כללי, כל המושג של אוכל כשר שייך בעיקרו לבעלי חיים. בקשר לגידולי קרקע – כמעט ואין בעיות של כשרות ובפרט לא בחוץ לארץ. תפוח זה תפוח, ועגבניה זו עגבניה. אבל כשזה מגיע לבעלי חיים, שם מתחיל סיפור שלם.

דגים: רק אלו שיש להם סנפיר וקשקשת מותרים באכילה.

עופות: ישנם רק כמה מינים מסוימים שמותרים באכילה, ובכלל "העוף נאכל במסורת" דהיינו שאוכלים רק עופות שיש לנו מסורת שהותרו.

בהמות: התורה אומרת שמותר לאכול רק את אלו שמעלות גרה ומפריסי פרסה, שזה סך הכל אחוז קטן מכל סוגי הבהמות.

אבל גם לאחר שאנחנו כבר יודעים איזה סוג בהמה מותר לאכילה, הסיפור רק מתחיל, כמו שאנו לומדים השבוע בפרשתנו "וזבחת כאשר צויתך" (דברים י"ב כ"א) ואומר רש"י "והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסיני" – צריך לשחוט את הבהמה.

מלאכת השחיטה היא מקצוע כמו כל מקצוע אחר. צריך ללמוד את ההלכות הרבות שיש בזה, ובנוסף לזה – והוא העיקר – השוחט צריך להתמחות בשחיטה במשך תקופה ארוכה עד שהוא מקבל את התעודה המיוחדת שמעידה עליו כי הוא ראוי להיות שוחט.

את הבהמה השוחט צריך לשחוט דוקא בצוואר, ודוקא עם סכין שחיטה שאין בו שום פגימה כלל, וישנן עוד ריבוי הלכות שקשורות במלאכה זו. לאחר השחיטה מתחילה מלאכת הבדיקה: פותחים את הבטן של הבהמה ובודקים את האיברים הפנימיים לראות אם הבהמה לא היתה

חולה, וגם אם אין איזושהו חור בריאה או בבטן וכו'. במקרה שמוצאים בעיה כלשהי – הבהמה טריפה.

ישנם משחטות בארה"ב שבהם מתוך מאתיים בהמות ששוחטים, רק עשרים מהן נמצאות כשרות, ואילו את השאר מוכרים בשוק הטרף. גם בבהמה שנמצאת כשירה לא אוכלים את כל החלקים שלה, אלא רק חלקים מסוימים.

לאחר מכן צריך לשרות את הבשר במים, למשך חצי שעה, מוציאים את הבשר מהמים ומתחילה מלאכת המליחה. מולחים את הבשר וכעבור שעה מאז מליחת הבשר אפשר להבחין שהמלח נהיה אדום והוא הוציא את כל הדם מהבשר, ואז מדיחים את הבשר ורק לאחר מכן הבשר מותר באכילה.

נשאלת אפוא השאלה המתבקשת: מדוע התורה יצרה כל כך הרבה מניעות ועיכובים לאכילת בשר!?

כשמתבוננים בתהליך הארוך שצריך לעבור עד שאוכלים בפועל את הבשר הכשר – אי אפשר להשתחרר מן התחושה וההרגשה שהתורה למעשה לא היתה כל כך מעונינת שיהודי יאכל בשר, וכתוצאה מכך, הקב"ה מכביד את מלאכת ההכשרה על האדם עד כמה שאפשר.

מהיכן באמת אנחנו יכולים להסיק שהקב"ה לא רצה שאדם יאכל בשר? אנו לומדים זאת מהסיפור של הבריאה. בשעה שהקב"ה ברא את אדם הראשון, אנו קוראים מיד בתחילת פרשת בראשית: "ויאמר אלוקים הנה נתתי לכם... ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע לכם יהיה לאכלה", ואומר רש"י "ולא הרשה לאדם ולאשתו להמית בריה לאכול בשר" (בראשית א, כ"ט).

הרי שהתוכנית הראשונה של הבריאה היתה שבני אדם לא יאכלו בשר אלא יהיה "Vigens" ויאכלו רק דבר שגידולו מן הארץ אבל לא בעלי חיים, וכך זה נמשך במשך אלף שש מאות וחמישים שנה.

ואז בא המבול, לאחר המבול אנו קוראים על השינוי הגדול והמשמעותי; כאן הקב"ה אומר לנו "כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל" (בראשית ט, ג). בנקודה זו התורה לפתע מתירה לאכול בשר. מה קרה? לכבוד מה התרחש לפתע כזה שינוי רדיקאלי? מדוע כעת הותר בשר בעלי חיים לאכילת אדם?

ביהדות יש מושג של "לכתחילה" ו"בדיעבד", (גם בדאורייתא עצמו יש מושג של לכתחילה ובדיעבד (ראה לקו"ש כ"ב עמ' 143). מה שנקרא באנגלית Plan A and Plan B או בעברית "הרצוי והמצוי". ולכן ישנם כאלו שמסבירים שהתופעה הזאת היא חלק מתהליך שנקרא ירידת הדורות, כלומר: מלכתחילה הקב"ה הועיד את האדם להיות נזר הבריאה, מבחר מין האנושי, אדם נעלה שלא הורג שום בעל חי לצורך אכילה, שכן בעולם מושלם אין מקום להריגה של בעלי חיים. אולם אחרי ש"מלאה הארץ חמס", אחרי שבעולם שלטו שוד ורצח וכל דבר האסור – ראה הבורא שכאשר אוסרים הכל על בני אדם, הם הולכים לגמרי לקצה השני והורגים אפילו בני אדם, לפיכך התיר הקב"ה "בדיעבד" אכילה של בשר בהמה, כדי שעל ידי זה בני אדם ימלאו את תאוותם באכילת בשר בהמה ולא יעשו דברים יותר גרועים. אבל זהו בבחינת "ההכרח לא יגונה" ולא דבר של "לכתחילה". (ראה גם התוועדויות התשמ"ו ח"ד ע' 271)

וכמו שקוראים לנו בפרשתנו "כי תאווה נפשך לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר". זה נקרא "בשר תאוה", דהיינו שזה בא מצד התאוה של בני אדם, לאו דוקא מהחלק האלוקי והרוחני שבהם.

ולכן כעת כשהעולם מתקרב לביאת המשיח וחוזר להיות מה שהוא היה בתחילתו קודם ירידת הדורות, אנו מבחינים בתהליך שכבר נמשך שנים שיותר ויותר אנשים מכריזים על עצמם שהם צמחוניים, ויותר מזה Vegans – לא אוכלים שום דבר שבא מן החי.

הרבי תמיד מסביר שככל שאנחנו מתקרבים לביאת המשיח, העולם נעשה יותר בריא ונעלה בגשמיות וברוחניות. וכמו שרואים במוחש שלפני המבול אנשים חיו מאות שנים והיו חזקים ובריאים. אבל בדורות שלאחר מכן התחיל תהליך של ירידה גשמית בעולם ותוחלת החיים של האנשים הלכה וירדה מדור לדור. וכמו שרש"י אומר "בימי אברהם נתמעטו השנים כבר ובא תשות כח לעולם" (בראשית י"ז, י"ז).

דוקא בדורות האחרונים אנו מבחינים בתופעה הזאת שתוחלת החיים של האדם מתארכת בכל דור, ואדרבה בכל דור אנשים חיים יותר שנים מבדור הקודם, הם גם יותר גבוהים מהדור הקודם ויותר בריאים וכו', משום, שכאמור, המצב חוזר להיות כמו שהיה "קודם החטא".

אותו דבר ניתן לראות, כפי שהזכרנו, בתהליך הזה לגבי אכילת הבשר, שאנשים חוזרים מעצמם לחיות כמו התוכנית הראשונית, ה"לכתחילה" שבו העולם נברא.

ישנו ביטוי: G-d works in mysterious ways – דהיינו שה' עובד בדרכים נסתרות. כלפי מה הדברים אמורים? התורה אומרת שיהודי צריך לאכול כשר, אבל לצערנו בדורנו הרבה יהודים לא יודעים אפילו שהם צריכים לעשות את זה.

הקב"ה הכניס לאנשים שיגעון בראש שנקרא Vegan... כל אדם שבא אלי ואומר לי שהוא Vegan – משמח אותי מאד! כי כשהוא אומר זאת, אני חושב לעצמי רק דבר אחד: בטוח היהודי הזה מכניס לפיו רק אוכל כשר!

ולכן אנשים שלא רוצים או לא יודעים שצריך לאכול כשר, הקב"ה "דואג" להם במישרין או בעקיפין, הבן או הבת שלהם חוזרים מהקאלעג' עם השגעון הזה שנקרא Vegan ואז ישגעו אותו גם כן, ובסוף גם הוא לא יאכל בשר... [וכמו שר' נחום גולדשמיד ע"ה נוהג היה להתבטא בצחות: אם לא עושים אתכפיא מרצון בגיל צעיר עושים אתכפיא מאונס בגיל מבוגר!].

דבר אחד בטוח By hook or by crook, הקב"ה ישיג את מבוקשו וסוכ"ס כל יהודי "ביודעין או בלא יודעין" יעשה מה שהקב"ה רוצה ממנו.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד